

Asia: VN/26572/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain ja Oikeuspalveluvirastosta annetun lain muuttamisesta

1. Yleiset kommentit

Lausuntonne yleisesti esityksestä

Rikosuhripäivystys (RIKU) puoltaa esitystä kaikilta osin.

Lausuntonne vaikutusten arvioinnista

Esityksen mukaan palvelut järjestettäisiin edelleen hankkimalla ne samoilta palveluntuottajilta. Myös sovittelutoiminnalle laissa säädetty tehtävät säilyisivät ennallaan, sovittelun edellytykset eivät muuttuisi ja sovittelut toteutettaisiin edelleen vapaaehtoisten sovittelijoiden avulla. Näin ollen sovittelun sisällön ja konkreettisen palvelutoiminnan jatkuessa entisen kaltaisena RIKUssa ei uskota toiminnan siirtämisen oikeusministeriön hallinnonalalle vaikuttavan itse toimintaan asiakkaiden näkökulmasta.

On kuitenkin hyvä huomioida, että sovittelun psykososiaalisille vaikutuksille, dialogisuudelle ja osapuolten aidolle sovinnolle tulisi antaa suurin painoarvo sen sijaan, että sovittelun tuloksellisuudessa painottuisi rikosprosessien vähenemisestä aiheutuvat mahdolliset taloudelliset säästöt.

2. Ehdotukset palvelujen järjestämisvelvollisuudesta ja valvonnasta (Sovittelulaki 7 ja 7a §)

Kommenttinne ehdotuksesta

RIKU kannattaa ehdotettua muutosta.

3. Ehdotukset neuvottelukuntaa koskeviksi muutoksiksi (Sovittelulaki 6 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

RIKUssa nähdään sovittelutoiminnan kehittämisen edellyttävän edelleen valtakunnallista yhteistyötä eri hallinnonaloilla toimivien viranomaisten kuten poliisin, sosiaaliviranomaisten ja koulujen sekä erilaisten palveluntuottajien ja järjestöjen välillä. RIKU ei pidä merkityksellisenä sitä, tehdäänkö yhteistyötä neuvottelukunnan muodossa vai jollain muulla tavalla. Oleellista on, että sovittelutoiminnalla on käytettävissään eri toimijoista koostuva työryhmä, joka seuraa ja kehittää toimintaa valtakunnallisesti yhtenevällä tavalla.

RIKU kannattaa ehdotettua muutosta sovittelun neuvottelukunnan toiminnan siirtämisestä oikeusministeriölle ja sen toiminnan siirtymäajasta toimikauden loppuun.

4. Ehdotukset tietojensaantioikeudesta (Sovittelulaki 15, 16 ja 25 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

RIKU kannattaa ehdotettua muutosta, jonka mukaan sovittelutoimistoilla on oikeus saada sovittelualoitteen tehneiltä viranomaisilta välttämättömiä tietoja sovittelun edellytysten arviointia varten, eikä muutos ei aiheuta muutoksia salassa pidettäviin tai turvaluokiteltaviin tietoihin.

5. Ehdotukset julkisuuslain soveltamisesta (Sovittelulaki 20 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

Sovittelua koskevalle tutkimustoiminnalle on ollut ja on tarvetta edelleen. RIKU kannattaa ehdotettua muutosta kaikilta osin ja erityisesti sen osalta, että muutos voisi jouduttaa tutkimuslupaprosesseja.

6. Ehdotukset siirtymäsäännöksiksi (Sovittelulaki)

Kommenttinne ehdotuksesta

RIKU kannattaa ehdotusta.

7. Ehdotus talous- ja velkaneuvonnan erottamiseksi oikeusaputoimistoista (Laki Oikeuspalveluvirastosta 1, 2, 4 ja 9 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

-

8. Ehdotus esteellisyyssäännöksistä (13 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

-

9. Ehdotus asiakkaan ohjaamiseksi toiseen toimistoon mm. esteellisyystilanteissa (14 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

-

10. Ehdotus Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimiston johtajaa koskeviksi säännöksiksi (4, 9 ja 15 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

-

11. Muut huomiot

-

Ehdotuksessa todetaan, että muutosten arvioidaan vaikuttavan myös siihen, että esimerkiksi kouluilta saattaa tulla aiempaa enemmän aloitteita. Tarkennus myös alle 15-vuotiaiden rikosasioiden sovittelumahdollisuudesta on tärkeä lisäys. Sovittelun mahdollisuudet nopeaan reagointiin erityisesti nuorten välisissä konflikteissa ovat ensiarvoisen tärkeitä lastensuojelullisten toimenpiteiden täydentäjänä.

Åberg Leena-Kaisa
Rikosuhripäivystys